

Poučenie a informovaný súhlas pacientky – bonding¹

Bonding predstavuje súbor postupov, ktoré umožňujú včasný kontakt novorodenca s matkou, v špecifických prípadoch s otcom. Cieľom bondingu je podporiť blízky kontakt novorodenca s matkou, ktorý pomáha budovať emočné väzby a spustiť tvorbu materského mlieka. Základom bondingu je umožniť priamy kontakt skin to skin – koža na kožu.

Plnohodnotný bonding je možné realizovať pri pôrode donoseného novorodenca s dobrou popôrodnou adaptáciou.

V prípade akejkoľvek odchýlky od normy, je nutné kontakt dieťaťa s rodičmi prispôbiť aktuálnemu zdravotnému stavu dieťaťa a matky. Základom je dodržanie maximálnej miery bezpečnosti novorodenca a matky.

Plnohodnotný bonding (bez obmedzení) sa realizuje ak:

- Pôrod prebieha fyziologicky
- Novorodenec sa po narodení adaptuje na vonkajšie prostredie bez komplikácií, nemá vonkajšie prejavy vrodenej vývojovej chyby.
- Na pôrodnej izbe je s rodičkou a dieťaťom ďalšia plnoletá osoba, ktorá bola primerane poučená o zásadách bezpečnosti pri ošetrovaní novorodenca.
- V zdravotnej dokumentácii musí byť záznam (informovaný súhlas) o poučení rodičky a jej plnoletej sprevádzajúcej osoby, kde poučenie o zásadách bezpečnosti pri ošetrovaní novorodenca bude potvrdené vlastnoručným podpisom rodičky a sprevádzajúcej osoby.
- Pri pôrode plánovaným cisárskym rezom v regionálnej anestézii sa bonding realizuje na pôrodnej sále so súhlasom anestéziológa a operátora.

Bonding pri špecifických situáciách (prítomná je odchýlka od fyziologického pôrodu na strane matky alebo novorodenca). V týchto prípadoch je prítomný pri pôrode neonatológ alebo pediater, ktorý rozhodne o spôsobe bondingu alebo bonding neodporučí.

- Pôrod cisárskym rezom v celkovej anestézii (možný je bonding s otcom).
- Akútny cisársky rez, vedenie pôrodu pomocou vákuumextraktora alebo klieští.
- Pôrod nezrelého novorodenca, pôrod novorodenca so sťaženou popôrodnou adaptáciou, novorodenec s vrodenu vývojovou chybou.
- Pôrod koncom panvovým, pôrod dvojčiat.
- Ak rodička nemá ďalšiu sprevádzajúcu osobu, čiastočný (skrátенý) bonding sa realizuje za prítomnosti neonatologickej sestry alebo pôrodnej asistentky. Ak zdravotnícky pracovník odchádza, dieťa ostáva v miestnosti s matkou, ale je uložené v postieľke a monitorované minimálne monitorom dychu.
- V prípade komplikácií na strane novorodenca alebo rodičky, je bonding ukončený na základe rozhodnutia zdravotníckeho personálu.

Ako prebieha bonding:

Ak je pôrod bez komplikácií, položí pôrodník alebo pôrodná asistentka nahé dieťa na nahé brucho rodičky. Novorodenecká sestra dieťa osuší, pričom ruky dieťaťa sa neosušujú (chuť a vôňa plodovej vody na nich pomáhajú dieťaťu dostať sa k prsníku), prikryje dieťa zohriatym uterákom. Dieťa sa označí identifikačným náramkom. Upraví sa poloha matky, aby horná polovica tela matky bola mierne vyvýšená. Je to pohodlnejšie a umožňuje to lepšie sledovať dieťa. Podľa potreby sa upraví poloha dieťaťa, aby sa podporilo prvé prisatie. Je nutné dodržiavať správnu polohu hlavy a krku dieťaťa. Krk a hlava musia byť v rovine, hlava nesmie byť veľmi predklonená ani zaklonená. Pri sledovaní je treba vždy vidieť ústa a nos dieťaťa. Tvár dieťaťa nesmie byť hlboko zanorená do hrudníka alebo medzi prsia matky.

---

¹ Spracované podľa štandardného postupu MZ SR Starostlivosť o matku a novorodenca podľa zásad BFHI – podpora vzťahovej väzby a laktácie.

Ak dieťa prejaví snahu sať, alebo sa matka rozhodne dieťa priložiť k prsníku, deje sa tak vždy pod kontrolou personálu. Hlavne u prvorodičiek býva snaha o prisatie spojená so zvýšeným rizikom upchatia horných dýchacích ciest dieťaťa. Ak sa rozhodnete dieťa prikladať, je nutné zavolať zdravotníckeho pracovníka.

Prvotné ošetrovanie novorodenca (meranie, váženie, prvotné vyšetrenie, ošetrovanie očí a podanie vitamínu K) sa realizuje pred začiatkom plnohodnotného bondingu.

Matka a jej doprovod sú informovaní o výhodách a rizikách bondingu, lebo počas neho nie je možné spoľahlivo monitorovať základné životné funkcie dieťaťa pomocou prístrojov. Matka a jej doprovod sú informovaní o možnosti uložiť dieťa do postieľky.

Zdravotnícky pracovník (novorodenecká sestra alebo pôrodná asistentka) dozerá v pravidelných 15-minútových intervaloch na dieťa, zhodnotí jeho zdravotný stav a vedie o tom záznam.

Ak zdravotnícky pracovník odchádza z pôrodnej miestnosti, matka dieťaťa a jej doprovod priebežne sledujú životné prejavy novorodenca (dychovú aktivitu, farbu kože a pod.). Pri akýchkoľvek pochybnostiach okamžite informujú zdravotnícky personál.

Plnohodnotný bonding (bonding bez obmedzení, bez komplikácií) prebieha prvé 2 hodiny života. V odôvodnených prípadoch sa dĺžka bondingu skraca, snahou je dosiahnuť prvé prisatie.

Je vhodné, aby matka a jej sprevádzajúca osoba počas bondingu plne venovala svoju pozornosť dieťaťu. Neodporúčame používať mobilné elektronické prístroje (telefony, tablety a pod.), ktoré znižujú a odpúšťajú pozornosť.

V prípade, že sa matka cíti unavená alebo vyčerpaná, je nutné informovať o tom zdravotnícky personál.

V prípade, že je nutné dieťa skontrolovať, urobí to zdravotnícky personál mimo telo matky.

Dolupodpísaná..... rod. č. ....

Trvale bytom .....

Dolupodpísaná sprevádzajúca osoba.....

Svojím podpisom potvrdzujem, že ma zdravotnícky pracovník .....

v plnom rozsahu zrozumiteľne, ohľaduplne a bez nátlaku poučil o podmienkach a postupe pri realizácii bondingu. Bol/a som poučená/-ný o zásadách bezpečnej manipulácie s novorodencom. Zodpovedal všetky moje otázky a týmto odpovediam som porozumel/a. Bol mi poskytnutý dostatočný čas na slobodné rozhodnutie pre podpis informovaného súhlasu.

Rozhodol/a som sa slobodne, bez nátlaku, pri plnom vedomí. Zároveň vyhlasujem, že nie som úplne ani čiastočne zbavená/-ý spôsobilosti na právne úkony.

V ..... o..... hod.

Súhlasím / Nesúhlasím² s realizáciou bondingu.

.....
podpis matky

.....
podpis sprevádzajúcej osoby

.....
podpis zdravotníckeho pracovníka